

Føroyar í framtíðini

Tað var ein fróði at lurta eftir lögmannsrøðuni í ár. Røðan var positiv, frameftirlitandi, saklig, samstarvssjálv, einki sjálvrós og best av øllum, hon viðgjörði øll týðningarmikil mál fyri føroyska samfelagið.

A sakligan og skilagóðan hátt varð greitt frá búskaparligum, figgarligum og skattligum viðurskiftum og ætlanum. Oljuvinnumøguleikarnir hava høgan prioritet, og ikki minst samráðingarnar við Bretland ligga frammalaga í ætlanum hjá landsstýrinum.

Tað er natúrligt, at ætlanirnar hjá landsstýrinum um broytingar í ríkisráttarlugu stöðu Føroya fáa gjølliga umrøðu í lögmannsrøðuni. Eisini er tað natúrligt, at hesar ætlanir fáa mestu umrøðu í almenna orðskiftinum helst eisini í orðskiftinum á tingi um lögmannsrøðuna.

Bæði í samgonguskjalinum og í lögmannsrøðuni er greiddiliga sagt frá, hvussu leikur fer í hesum máli. Fyrst gevur tingið landsstýrinum heimild til at gera sitt uppskot til grundarlag fyri samráðingum við donsku stjórnina. Síðani verður nevnd vald, sum skal gera uppskotið til føroyska grundlóg. Tá ið samráðingarloysnin við danir er endalig verður hon lögð aftur fyri Løgtingið til endaliga góðkenning og síðani til fólkaatkvøðu. Grundlógin skal sjálvandi eisini fyrst samtyktast av tinginum og síðani góðkenast við fólkaatkvøðu.

Tað var ógvuliga greitt sagt av lögmanni, at øll viðgerðin snú seg um: **demokratisk, kunning og demokratiske viðgerð.** Tað er tí ein sjálfvígja, at fyrsti parturin av arbeiðinum liggur hjá landsstýrinum. Síðani er tað Løgtingið, sum skal arbeiða og so aftur landsstýrið, sum skal færa samráðingarnar við donsku stjórnina.

Latið nú ikki alt ov mikið burekrati og ov nógvar sniðfundigar kanningar seinka málinum, sigur Jógván Sundstein

Tann skipanin, sum landsstýrið leggur upp til, er at líkna við íslendsku skipanina frá 1918. Formliga kann hetta væl lata seg gera, og eru viðurskiftini, hvat tí viðvikur ikki so nógvar, nú enn tá. Búskaparlaga er sjálvandi stórir munur. Danska figgarveitingin til Íslands var ikki so stór tá eins og almenni sektin í heila tíð var nóg minni í 1918 enn í 1998. Men í prinsippinum er støðan tann sama, og donsk-íslendska avtalan staðfesti eisini danskt búskaparligt endurgjald til Íslands. Eisini aðrar avtalur vórðu gjørdar um rættindi íslendinga í Danmark. Eg beri tí ongan ótta fyri, at danir og føroyingar ikki kunnu koma til sættis um eina góða avtalu, har eisini skiftisskipanir á øllum økjum kunnu takast við, uttan at hetta skal útlægjast sum ein eyðmýkjandi hjálp til einar sjálfstöðugar Føroyar.

Tær ætlanir, landsstýrið hevur í sambandi við ríkisráttarlugu stöðuna, eru í góðum samsvari við tað, sum Fólkaflakurin hevur staðið fyri. Beinleiðis upp-

skot vóru um hetta beint aftaná heimsbardagan, og tað er tíkið beinleiðis úr stevnu-skrá fólkins. Tað er tí gleðiligt, at allir trýggis landsstýrisflokarnir nú eru samdir um hetta.

Tað var rætt at skipa landsstýrið av teim núverandi trimum landsstýrisflokunum. Ein landsstýrissamganga skal hava so fáar flokkar sum møgulegt. Hinvegin skal landsstýrið sjálvandi samstarva við aðrar flokkar í Løgtinginum. Og tað er júst tað lögmannur leggur upp til í røðu síni. Møguliga er tað rætt av landsstýrinum at samráðast við andstöðuflokkarnar, áðrenn málið verður lagt fyri tingið. Men tað er ikki víst, at so er. Uppgávan hjá tingflokunum er fyrst og fremst at arbeiða í tinginum. Tá hava andstöðuflokkarnir allir møguleikar fyri at gera sína ávirkan galdandi har. Fortreytin er sjálvandi, at andstöðuflokkarnir eru eins sakligir og landsstýrisflokarnir hava verið higartil í síni kunning um ríkisráttarlaga málið.

Um Javnaðarflokkurin meinir nakað sum helst við

sínum tosi um broytingar í ríkisráttarlugu stöðuni, fer hann uppí arbeiðið í tinginum við tí í hyggju at vera við til eina loysn, og ikki við teirri ætlan at skapa rumbul um málið fyri at oyðileggja tað, tá fólkaatkvøðan verður. Fólkaatkvøða er eitt vandamikið amboð. Tað verður hidið, at ein slík er best tryggin fyri demokrati. Men so er ikki. Mong dømi eru um, at mál, sum eru til fólkaatkvøðu, verða gjørd til antin svørt ella hvít, hóast tey natúrliga ikki eru tað. Ongandið er slíkur gróðrabotnur fyri demagogiskum virksemi, bæði hjá persónum og fjølmiðlum, sum í sambandi við fólkaatkvøðu.

Tað er tí óvænligt um politisku flokkarnir fara at vaska sínar hendur undir viðgerðini av hesum týðningarmikla máli og skjóta seg undir, at fólkid skal taka endaliga avgerð.

Fyri Javnaðarflokkin og fyri Miðflokkin skuldi ikki nakað verið til hindurs fyri at tíkið undir við ætlanum hjá landsstýrinum. Hinvegin kann neyvan rokast við, at Sambandsflokkurin tekur undir við málinum. Men hesin flokkur hevur heldur ongandið verið við til nakrar nýskapanir fyrr enn aðrir fyrst hava tíkið tey tungu tøkini.

Vónandi verður tað, tá samanum kemur meiriluti á Føroya Løgtingi, tað vil siga Fólkaflakurin, Tjóðveldisflokkurin, Sjálfstýrisflokkurin, Javnaðarflokkurin og Miðflokkurin, sum fara at taka undir við einum endaligum uppskoti til sína tíð.

Og tann tíðin verður vónandi um eitt ár. Latið nú ikki alt ov mikið burekrati og ov nógvar sniðfundigar kanningar seinka málinum.

Jógván Sundstein

Viðmerking

Tín heimarøkt skal varðveitast!

Heimarøktin hevur eittans aðalendamálið - at tryggja brúkarunum av heimarøktini eina nøktandi tænastu, og at henda tænasta er á sama støði hjá øllum brúkarum landsins. Til at gera hetta arbeiðið fyri brúkaran, fær heimarøktin tillutað sín part av almennu føroysku figgarlógini.

Við øðrum orðum: teir pengar ið fara til Heimarøktina skulu í størst møgulegan mun siggjast aftur í tænastuni, sum tú sum brúkarar fær ágóðan av.

Allar almennar skipanir hava eina umsitingarlaga síðu, her leiðsla og leiðslu- og eina útinnandi síðu, her heimasjúkrasystar, heilsusystar og heima-hjálpi.

Umsitingarlaga parturin skal leiða og skipa útinnandi partin, meðan útinnandi parturin hevur dagliga sambandið við teg sum brúkarar av skipanini.

Tað er alneyðugt at umsitingarlaga parturin av skipanini er evnaður soleiðis at hann stendur mat við útinnandi partin av skipanini. Tað merkir at umsitingarlaga parturin ikki kann brúka meira av samlaðu figgarjáttanini, enn hann við skilagóðari stýring (umsiting) gevur aftur til útinnandi partin og

harvið til brúkaran.

Og tað er júst her vit nú skulu seta kikaran um vit staðfesta figgarligar trupulleikar hjá heimarøktini.

Fyri bert góðum hálvum ári síðani hevði Heimarøktin líkandi figgarligar trupulleikar, og eykjáttan varð tá latin skipanini uttan krav til figgarstýring komandi. Henda søgan skal ikki gerast ein framhaldssøga, og tiskil má gerast okkurt munagott við umsitingarlaga partin av Heimarøktini.

Onki er at ivast í at broytingar mugu henda í Heimarøktini, men tær koma ikki at skerja tænastuna hjá tær sum hevur tørv á Heimarøktini.

Páll á Reynatúgvu
formaður
í Trivnaðarnevndini

Lívstrá - sjónleikur um Vincent van Gogh

Bert góða viku aftaná at »Rumbul í Húsi« var frumsýndur fyri fullum húsum á Gamla Meiarinum, kemur Gríma aftur við nýskrivadum sjónleiki. Tað er Hans Tórgarð sum hevur skrivað, og sjálvur fer at framføra einmansleikin »Lívstrá«, sum er um listamannin Vincent van Gogh

Hans Tórgarð er undir sjónleikaraútbúgving í Finlandi, og tað var í samband við skúlagongd sína, at hann fekk møguleikan at framføra sín eina leik um van Gogh. Leikurin varð upprunaliga skrivaður og spældur á svensktum, og hevði frumframførslu í Helsink í januar í ár, har hann fekk sera góða móttøku. Hann verður nú spældur á føroyskum á Gamla Meiarinum. Axel Tórgarð hevur týtt leikin.

Tann liðandi listamaðurin

Tað eru brøvini hjá listamanninum sjálvum, sum ligga til grund fyri sjónleikin. Vincent van Gogh er kanska mest kendur fyri at hava skorið annað oyra av sær, og seinni at hava beint fyri sær. Hann hevur verið ímyndin av »tí liðandi listamanninum«, hann, sum ikki kundi mála uttan at pína seg sjálfan - sum var neyddur at skera annað oyráð av sær fyri at finna tað sonnu listina - sum

ikki kundi taka pengar fyri síni listaverk, tí ein sanhur listamaður bert kann liva í neyð. Hesar og fleiri aðrar mytir roynir leikurin at gera upp við.

Til alla lukku fyri tey, ið vilja finna fram til listina aftanfyrir mannin, og mannin aftanfyrir mytina, skrivaði van Gogh næstan líka nóg sum hann málaði. Brøvini hjá honum bera ikki boð um eina sjálvpína sál, men um ein mann sum elskaði lívið, og sum málaði tað, hann elskaði - og hann

málaði lívið eins og hann lívdi tað. Brennandi og kærleiksfult.

Miseyndaður listamaður

Sjálvur sigur hann seg vera ein miseyndaður listamaður tí ongín vil keypa hansara málningar. At hann einki annað vil, enn at kunna liva av at selja síni verk. Men kortini vil hann ikki mála annað, enn tað hann brennur fyri - hóast mikið fátækradóm og herviliga sjúku.

Vísandi til tíðindaskriv í Dimmalætting, Sosialinum og sendingini Nón hjá Útvarpi Føroya í farnu viku, verður við hesum sagt frá, at barnaverndin er sera hørm um, at áðurnevndu fjølmiðlar eru so lítið at sær komnir, og eru á so lágu støði, at teir nýta ósonn tíðindaskriv, ið víðgera børn í ávisari bygd, í teirra tíðindaflutningi.

Duga teir ella tey, ið hava ábyrgdina av hesum fjølmiðlum ikki at skyna á, hvat er gagnligt og hvat, ið skadar í einum so lítlum samfelag, ella taka hesi fólk øll álvarsmál sum skemt?

Attu fjølmiðlarnir ikki at spurt avvarðandi myndugleikar, um hald var í tíðindinum, áðrenn teir fara út til almenningin við einum so býttisligum og ósakligum tíðindaskrivi, sum ein tilvildarligrur skemtari av flatlondum, harra Niels Uni Dam, staddur á Landavegi 70 í Tórshavn, ber teimum?

Vit spyrja bara?

Vegna barnaverndina í Sørvgi
Tórkil Haraldsen, formaður

Leikurin setur m.a. spurning við, um tað er rætt at maðurin sjálvur er meira kendur enn verkid. Og var maðurin nú eisini so ørr, sum tað sigst? Eisini verður nomið við spurningin um sjálfmord: Nær hevur eitt menniskja rætt at gevast at liva? Og hava vit yvirhøvur sjálvi rætt at avgera tilfíkt? Vincent van Gogh gjørdist bert 37 ár, men megnadi at leggja úr hondum stórverk, sum í dag teljast millum tey mest virði í heiminum.

Sjónleikurin »Lívstrá«

verður sýndur á Meiarinum mikudagin 5. august kl. 20.00. Bert tær sýningar verða afturat hesari, leygardagin 8. august kl. 20.00 og sunnudagin 9. august kl. 16.00. Leikurin er góðan tíma til longdar og atgongumerkið á 80,- kr. fáast á Kunningarstovuni, og við dýrnar ein halvan tíma áðrenn sýning.